

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму

«Фізична культура і спорт»

Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту

Міністерства освіти і науки України

Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» оновлена відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та класифікатору професій України ДК 003:2010, який затверджено наказом Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 року № 327.

Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» спрямована на формування та розвиток необхідних компетентностей для професійної та науково-дослідної діяльності у сфері фізичної культури і спорту (управління тренувальною та змагальною діяльністю, методики спортивної підготовки різних вікових і статевих груп, у тому числі з обмеженими фізичними можливостями; теорії та практики, організації та методики фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення).

Проведений аналіз освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту свідчить, що мета і практичні результати навчання, які окреслені в освітньо-науковій програмі, відображають сучасні тенденції розвитку галузі фізичної культури і спорту. Освітньо-наукова програма відповідає орієнтації та основним завданням і структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, набір освітніх компонентів програми є збалансованим і спрямованим на формування загальних і фахових компетентностей, а також результатів навчання, що формуються у процесі вивчення обов'язкових і вибіркового навчальних дисциплін. Освітньо-наукова

програма спрямована на сприяння та забезпечення відповідності програмних результатів навчання запитам роботодавців.

Ресурсне забезпечення реалізації програми обумовлено багаторічними традиціями підготовки висококваліфікованих фахівців, високим рівнем науково-педагогічного складу та матеріально-технічним забезпеченням освітньо-наукової діяльності у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту.

Реалізація освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» сприятиме підготовці кваліфікованих випускників – PhD-аспірантів, фахівців сфери фізичної культури і спорту, які спроможні обіймати посади, кваліфікаційні вимоги до яких передбачають наявність ступеня доктора філософії: науково-дослідницька та викладацька робота у закладах вищої освіти; науково-дослідницька робота у науково-дослідних установах сфери фізичної культури і спорту, освіти і науки, охорони здоров'я; робота у комплексних наукових групах у збірних командах України з різних видів спорту, у тому числі, з адаптивних, Дефлімпійських і Паралімпійських видів спорту.

Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта/Педагогіка має всі необхідні структурні та змістовні складові, відображає сучасні вимоги до випускників закладів вищої освіти і рекомендується до впровадження.

Рецензент

доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
завідувач кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини,
фізичного виховання і здоров'я

Запорізького державного медичного університету

Міністерства охорони здоров'я України

Едуард ДОРОШЕНКО

ДЖУЮ
Завідувач
кафедри фізичної
реабілітації, спортивної
медицини, фізичного
виховання і здоров'я

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму
«Фізична культура і спорт»

Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту
Міністерства освіти і науки України

Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту визначає зміст освітнього процесу з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Сучасне суспільство потребує компетентних і конкурентоспроможних на ринку праці фахівців фізичної культури і спорту, що обумовлено необхідністю покращення стану фізичного здоров'я населення України засобами фізкультурно-оздоровчої, спортивно-масової, реабілітаційної роботи в усіх ланках виробничо-соціальної сфери, тому використання освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» є актуальним і доцільним.

Ефективність освітнього процесу підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» забезпечується логічно структурованою освітньо-науковою програмою, раціональним поєднанням в ній теоретичного навчання та практичної підготовки.

Визначені програмою фахові компетентності та результати навчання, такі як здатність застосовувати новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у фізичній культурі та спорті, здатність розробляти науково обгрунтовані пропозиції, рекомендації та програми з удосконалення сучасних технологій у фізичній культурі та спорті, здатність збирати та аналізувати наукову інформацію, враховувати сучасні тенденції розвитку фізичної культури та спорту та використовувати досягнення науки в професійній діяльності, засвідчують високий рівень професійної підготовки випускників, забезпечують достатньо широке поле їх професійної діяльності та високу конкурентоспроможність на ринку праці. Якісна підготовка здобувачів вищої освіти в сфері фізичної культури та спорту є важливим завданням сучасної освіти України.

Представлена освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту дозволяє забезпечити сучасну та якісну фахову підготовку докторів філософії за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» була оновлена відповідно Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та класифікатору професій України ДК 003:2010, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 року № 327.

Вона містить всі необхідні структурні та змістові складові, відображає сучасні вимоги до підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту та відповідає запитам практичного використання. Отже, освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт» можна рекомендувати до використання в освітньому процесі Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Рецензент

доктор наук з фізичного
виховання і спорту, професор

Марченко О. Ю.

Підпис Марченка О.Ю. відведено
Михайлик Вікторія Іванівна
Михайлик С.В.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт» (2022 р.)
за третім (доктор філософії) рівнем вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт,
розроблену у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту

Підвищення якості надання освітніх послуг є пріоритетом державної політики України. Однією з галузей де ми маємо конкурентні переваги на міжнародному рівні є фізична культура і спорт. Спортивні результати українських спортсменів відомі та прийняті у всьому світі. Це ставить вимогу підтримання високого рівня підготовленості здобувачів вищої освіти за цією спеціальністю на усіх освітніх рівнях, включно із третім рівнем – доктор філософії.

Важливість підтримання освітнього процесу на зазначеному освітньо-науковому рівні у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту також зумовлена складною соціально-економічною ситуацією, спровокованою військовою агресією росії. У цих умовах надзвичайно важливо підтримати інноваційні ініціативи адміністрації та науково-педагогічних працівників, які намагаються відстоювати національні інтереси в освітній сфері України.

Упродовж багатьох років колектив Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту реалізовував політику підготовки висококваліфікованих фахівців галузі фізичної культури і спорту, завжди долучався до вирішення актуальних освітніх завдань, сприяв формуванню професійних компетенцій та підготовці фахівців для вирішення завдань фізичної культури та спорту.

У цьому виші побудована чітка й послідовна підготовка фахівців на усіх рівнях освіти зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, починаючи від першого (бакалаврського) до третього (доктора філософії). Це стало можливим за допомогою забезпечення усіх компонент освітнього процесу: кадрового, матеріально-технічного, наукового, методичного, професійно-практичного тощо.

При укладанні ОНП враховано вимоги та зміст базових нормативно-правових документів: Закону України «Про вищу освіту», Постанов КМ України про «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Національної рамки кваліфікацій, Національного класифікатора України: «Класифікатор професій».

До розробки ОНП «Фізична культура і спорт» залучено фаховий склад співробітників Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту. До проектної групи увійшли провідні фахівці галузі, представники вишу: Москаленко Н.В. (д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф., проректор з наукової діяльності), Савченко В. Г. (д-р пед. наук, проф.), Приходько В. В. (д-р пед. наук, проф.), Афанасьєв С. М. (д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф.), Микитчик О. С. (канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц.), а також залучено здобувачів ВО цього рівня – Гребенюка О.В. та Пасько В.В. й Малікова М.В.

(д.біол.н., проф. декана факультету фізичного виховання Запорізького національного університету).

Зміст програми відповідає сучасному трактуванню місця галузі фізичної культура і спорту, умовам її функціонування, вимогам потенційних роботодавців та загалом тенденціям наукового та методичного пошуку фахівців за останні роки.

Структура освітньо-наукової програми має наступні компоненти. Перший блок містить основні поняття, що використовуються в освітній програмі. Окрім того подано профіль ОНП, що містить визначену загальну інформацію, мету, характеристику (предметна область, орієнтація, основний фокус, особливості програми). Проектною групою розкрито опис придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, особливості викладання та оцінювання, програмні компетентності (інтегральні, загальні, спеціальні/фахові), програмні результати навчання (знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність), ресурсне забезпечення реалізації програми (кадрове забезпечення, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення), академічну мобільність (національна кредитна, міжнародна кредитна, навчання іноземних здобувачів вищої освіти).

До змісту другого блоку включено перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність. Серед обов'язкових компонентів подано інформацію про обов'язкові компоненти, а саме дисципліни загальної підготовки, дисципліни професійної підготовки, вибіркові компоненти.

У змісті ОНП представлено структурно-логічна схема на період реалізації програми (чотири семестри); розкрито зміст атестації здобувачів вищої освіти (для проміжної та підсумкової форм атестації); особливості системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Завершальний блок містить матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми та матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Порівнюючи оновлений зміст ОНП (2022 р.) з попереднім (2020 р.) відзначимо внесення позитивних змін. Розробниками ОНП було:

- уточнено **основний фокус** освітньої програми та спеціалізації й спрямовано його на формування особистості конкурентоспроможного фахівця, який володіє актуальними знаннями, уміннями та навичками, сучасними освітніми й інформаційними технологіями галузі фізичної культури і спорту до самостійної професійно-педагогічної діяльності, здатного до вирішення спеціалізованих завдань і практичних проблем в науці, в освітньому процесі, безперервної самоосвіти та самовдосконалення;

- конкретизовано **особливості програми**, зокрема визначено акценти на проведенні досліджень за напрямками:

- дослідження ролі та місця фізичної культури і спорту в житті людини і суспільства, особливостей їх розвитку і загальних тенденцій функціонування в Україні та в світі, історії фізичної культури і спорту та тенденцій їх розвитку;

- вирішення теоретичних, практичних та методологічних проблем підготовки спортсменів;
- дослідження ролі та місця фізичного виховання в житті людини та суспільства, особливостей його розвитку та закономірностей щодо управління педагогічними і соціальними аспектами, теоретичних, практичних та методичних проблем фізичної культури, фізичного виховання, фізичної підготовки різних груп населення, масового спорту, оздоровчої фізичної культури, рекреаційно-туристичної діяльності, валеології;
- визначено можливості подальшого навчання та здобування наукового ступеня доктора наук на науковому рівні вищої освіти, участь у постдокторських програмах;
- більш розгорнуто подано зміст блоків «Викладання та навчання», поглиблено виклад компонентів розділу «Ресурсне забезпечення реалізації програми»;
- внесено коректні зміни в компетентності здобувачів вищої освіти, їх номенклатуру та зміст. Для здобувачів вищої освіти передбачено формування 40 загальних компетентностей; розширено перелік до 38 спеціальних (фахових) компетентностей. Згідно програмних результатів навчання здобувачі повинні оволодіти знаннями за 100 блоками, уміннями за 124 блоками, комунікацією за 9 та автономією й відповідальністю за 4 блоками;
- розширено перелік вибіркових компонентів ОНП з 5 до 9-ти навчальних дисциплін. Додано важливі для сьогодення молодого науковця ВК: «Комерціалізація наукових досліджень та трансфер технологій», «Мистецтво публічного виступу», «Педагогічний контроль у спорті», «Бібліометрика сучасної науки»;
- зміст розділу 5. «Атестація здобувачів вищої освіти» приведено у відповідність з діючими вимогами;
- зміст ОНП доповнено розділом «Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти», що покликаний дбати про дотримання національного та міжнародного стандартів викладання у вищій школі.

Зазначене дає підстави зробити висновок, що освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» за третім (доктор філософії) рівнем вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, розроблена у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту зазнала удосконалення, відповідає вимогам та може бути рекомендована для підготовки здобувачів вищої освіти.

Рецензент:

д-р наук з фіз. виховання та спорту, професор,
 професор каф. теорії спорту та фізичної культури
 Львівського державного університету імені
 Івана Боєрського

М.П. Пітин

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі
спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за світньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт» у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту реалізується з 2016 року.

Оновлена ОНП враховує сучасні вимоги та реалії освітнього процесу та передбачає можливість формування у здобувачів освіти індивідуальної освітньої стратегії та необхідної практичної підготовки зі спеціальності 017 – Фізична культура і спорт.

Мета освітньо-наукової програми – Підготовка осіб на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти – доктора філософії (PhD), які володіють теоретичними знаннями, вміннями та іншими компетентностями, достатніми для організації власних наукових досліджень, продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури та спорту, проведення дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією педагогічної діяльності.

Реалізації освітнього та наукового потенціалу здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії полягає у підготовці високоосвічених і високоінтелектуальних, компетентних фахівців з фізичної культури та спорту, здатних успішно конкурувати на зовнішньому і внутрішньому ринках праці, розвитку їх науково-дослідних та творчих (креативних) здібностей.

Структура ОНП містить базові компоненти. Наведена структурно-логічна схема її реалізації та форми атестації здобувачів. Представлені матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Аналізуючи рецензовану ОНП можна вважати, що при успішному опанування всіх освітніх компонентів здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт отримають певні загальні та спеціальні/фахові компетентності.

Отже освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт», оновлена проектною групою Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту відповідає вимогам та може бути рекомендована для підготовки докторів філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорту галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

к.фіз.вих., доцент, декан
факультету фізичної культури
і спорту ПДАФКіС

Ніна ДОЛБИШЕВА

Підпис засвідчую:

начальник відділу кадрів ПДАФКіС

Наталія ДЕМ'ЯНОВА

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»

Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту
Міністерства освіти і науки України

Якісна підготовка здобувачів вищої освіти в сфері фізичної культури і спорту на теперішній час є важливим завданням закладу вищої освіти.

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту має в своєму арсеналі досвід, потужний кадровий потенціал і відповідну матеріально-технічну базу для виконання такого завдання.

В освітньо-науковій програмі «Фізична культура і спорт» визначені програмні компетентності виходячи із видів і завдань навчання. Вони розподілені на загальні та спеціальні (фахові) компетентності, які є найбільш відповідними для запропонованої програми. Фахові компетентності носять практичний характер і можуть бути використані у професійній діяльності майбутніх фахівців. Навчальний план підготовки освітньо-наукової програми повністю відповідає завданням освітньо-наукової програми. Послідовність вивчення дисциплін, перелік та обсяг дисциплін відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт».

Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» спрямована на створення та підтримку умов для якісної підготовки висококваліфікованих фахівців, які є конкурентоспроможними на ринку праці, компетентними, відповідальними, морально вихованими, вільно володіють професійними навичками і вміннями, здатними до ефективної професійної діяльності на рівні світових стандартів, готовими до подальшого професійного зростання та вдосконалення. Також програма передбачає необхідну практичну підготовку, яка дає можливість здобути компетентності та соціальні навички, потрібні для подальшої професійної діяльності. Методи навчання включають самостійну дослідницьку діяльність, яка змістом та обсягом необхідна для досягнення цілей програми.

Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії демонструють ключові результати навчання – здатність генерувати нові ідеї (креативність), вміння займатись професійною діяльністю (викладацькою за фахом), формулювати й аналізувати інформацію і, на цій основі, обирати і застосовувати в освітньому процесі сучасні методики й інноваційні педагогічні технології, приймати виважені фахові рішення спираючись на науковий підхід. Випускник програми, який досяг заявлених цілей, програмних результатів і отримав диплом доктора філософії, може працювати на посадах, які пов'язані з педагогічною науково-дослідною та викладацькою діяльністю.

Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на здобуття ступеня доктора філософії містить усі необхідні структурні та змістові складові, відповідає встановленим професійним вимогам і може бути рекомендована для використання в освітньому процесі.

Рецензент,

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини,
фізичного виховання і здоров'я
Запорізького державного медичного університету
Міністерства охорони здоров'я України

[Handwritten signature] Е.Ю. Дорошенко
Зав.ручний підпис
ПІДТВЕРДЖУЮ
Нач. відділу кадрів Запорізького
державного медичного університету
... 20 ... р. Підпис *[Handwritten signature]*

[Handwritten signature]
Т.М. Журавалова

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Аспірантура при Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту (далі ПДАФКіС) є формою підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. З 2016 року ПДАФКіС здійснює підготовку здобувачів на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти за спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Зміст освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності Фізична культура і спорт, що надана для рецензування та планується до реалізації в Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту, переглянута відповідно до стандартів вищої освіти з урахуванням світових тенденцій розвитку вищої освіти, вимог національного та міжнародного ринків праці, пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів), результатів анкетування здобувачів наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт з формулюванням очікуваних результатів навчання (компетентностей).

Рецензована освітньо-наукова програма розроблена робочою (проектною) групою ПДАФКіС у складі: гаранта освітньої програми, керівника проектної групи – Москаленко Н.В. та членів проектної групи: Савченко В.Г., Приходько В.В., Афанасьєв С.М. та Микитчик О. С.

Мета освітньо-наукової програми – підготовка осіб на третьому освітньому (науковому) рівні вищої освіти, які володіють теоретичними знаннями, вміннями та іншими компетентностями, достатніми для організації власних наукових досліджень, продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури і спорту, проведення дослідницько-інноваційної діяльності.

Програма спрямована на оновлення та поглиблення спеціальних фахових знань та умінь у галузі фізичної культури та спорту, набуття фахового досвіду, підготовку кадрів для системи вищої освіти з можливістю стажування в Європейському Союзі. Програма акцентована на проведенні досліджень за напрямками: дослідження ролі та місця фізичної культури та спорту в житті людини і суспільства, загальних тенденцій функціонування в Україні та в світі, історії фізичної культури та спорту; вирішення теоретичних, практичних та методологічних проблем підготовки спортсменів; дослідження закономірностей фізичного виховання в житті людини та суспільства; дослідження особливостей управління педагогічними і соціальними аспектами, теоретичних, практичних

та методичних проблем фізичного виховання різних груп населення, масового спорту, оздоровчої фізичної культури, рекреаційно-туристичної діяльності, валеології. Навчальна діяльність здобувачів вищої освіти відбувається з використанням інноваційних (інтерактивних) технологій навчання. Використовується інтеграційний підхід до системи «здобувач вищої освіти фізичної культури та спорту – глобальна цивілізація – індустрія фізичної культури та спорту – інтеграція знань».

В програмі достатньо широко розкриті базові принципи викладання – це стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти; підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти. Навчання за програмою є студентоцентрованим та проблемно-орієнтованим з набуттям загальних та спеціальних компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній галузі. Викладання та навчання відповідають принципам академічної свободи.

В програмі задекларовано впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток критичного мислення у здобувачів вищої освіти (пояснювально-ілюстративний метод, метод навчальних дискусій, проблемного викладу матеріалу, моделювання педагогічних ситуацій, частково-пошуковий (евристичний) та дослідницький методи), самостійна робота з джерелами інформації у бібліотеці ПДАФКіС, наукових бібліотеках України та за її межами, використання електронних ресурсів; оволодіння методологією наукової роботи, навичками презентації її результатів рідною та іноземною мовами; отримання навичок науково-педагогічної роботи у закладі вищої освіти тощо.

Значний блок освітньо-наукової програми стосується визначення програмних компетентностей (інтегральної, загальних, спеціальних/фахових), програмних результатів навчання (знати та розуміти, уміти, комунікація, автономія і відповідальність). Представлене ресурсне забезпечення реалізації програми (кадрове забезпечення, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення) та можливості академічної мобільності. Зазначено перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність. Наведена структурно-логічна схема реалізації освітньо-наукової програми та форми атестації здобувачів. Представлені матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

З усього вищезгаданого можна вважати, що освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти

відповідає вимогам та може бути рекомендована для підготовки докторів філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорту.

Рецензент:

к.фіз.вих., доцент, завідувач

кафедри фізичного виховання

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

I.T. Скрипченко

Підпис
Скрипченко І.Т.
ЗАСВІДЧУЮ
фахівця відділу кадрового забезпечення
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Козельова О.М.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Мета освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Фізична культура і спорт», що надана для рецензування та планується до реалізації в Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту, полягає у підготовці високоосвічених і високоінтелектуальних, компетентних фахівців з фізичної культури і спорту, здатних успішно конкурувати на зовнішньому і внутрішньому ринках праці, розвитку їх науково-дослідних та творчих (креативних) здібностей.

Освітньо-наукова програма базується на загальновідомих фундаментальних та прикладних концептуальних положеннях підготовки здобувачів вищої освіти, тенденціях в організації й управлінні фізичною культурою і спортом, результатах наукових досліджень у відповідності до сучасних вимог діяльності у фізичній культурі і спорті.

Аналізуючі рецензовану освітньо-наукову програму можна вважати, що при успішному опанування всіх освітніх компонентів здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт отримають:

- **загальні компетентності** (здатність здійснювати критичний аналіз філософських та світоглядних проблем суспільно-політичної й управлінської діяльності в контексті цінностей сучасної цивілізації та аналізувати результати наукової діяльності, здатність до спілкування на міжнародному рівні для реалізації інноваційного проекту або вирішення наукової проблеми, здатність застосовувати методологію наукової та освітньої діяльності, вміння швидко адаптуватися до змін та творчо застосовувати новітні наукові технології, проявляти гнучкість мислення, здатність виконувати професійну діяльність та оцінювати у відповідності до стандартів якості, здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості, здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети).
- **спеціальні/фахові компетентності** (здатність застосовувати новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у фізичній культурі і спорті, здатність

налагоджувати комунікативні зв'язки для забезпечення громадської підтримки державних рішень у сфері фізичної культури і спорту, здатність розробляти науково обґрунтовані пропозиції, рекомендації та програми з удосконалення сучасних технологій у фізичній культурі і спорті, здатність реалізувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем, пов'язаних зі сталим розвитком у галузі фізичної культури і спорту, здатність до управління, контролю, моделювання та прогнозування в системі підготовки спортсменів, здатність до формування мотивації до рухової активності, здорового способу життя в системі фізичного виховання дітей та молоді, здатність до формування фізичного, психічного і морального здоров'я дітей та молоді у процесі фізичного виховання).

Також програма передбачає можливість надання випускникам аспірантури системних знань основних факторів та характерних рис змагальної діяльності у спорті, основ зарубіжних систем підготовки спортсменів, передового зарубіжного досвіду з організації навчально-тренувального процесу та використання інноваційних систем, методів і прийомів навчання та виховання спортивного резерву з урахуванням індивідуальних особливостей осіб, основ процесу багаторічної підготовки спортсменів та його структурних компонентів їх альтернативних та розвиваючих концепції у відповідності до національного та зарубіжного досвіду, основ організації, проведення навчально-тренувального процесу та планування фізичного навантаження в системі підготовки спортсменів, основ управління тренувальною та змагальною діяльністю спортсменів, організаційно-методичних основ спортивної орієнтації та спортивного відбору обдарованих спортсменів, особливостей використання та вплив різноманітних засобів відновлювання та стимуляції роботоздатності у процесі підготовки та змагальної діяльності спортсменів, також вплив допінгових засобів на організм спортсмена. Розуміння особливостей науково-методичного супроводу підготовки спортсменів на різних етапах спортивного вдосконалення, основних факторів, що впливають на спортивний результат та особливостей добору ефективних засобів і методів фізичного виховання, адекватних змісту інноваційних технологій, шляхів упровадження інноваційних технологій у практику фізичного виховання дітей та молоді.

Аналіз освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, розробленої проектною групою Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту, дозволяє зробити висновок про відповідність вимогам та може бути рекомендована для підготовки докторів філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорту галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

Начальник управління молоді і спорту
Дніпропетровської обласної державної
адміністрації

О.П.Пшеничников

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт
розроблену у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту

Забезпечення якісної підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем в сфері фізичної культури і спорту в умовах реформування вищої освіти України є актуальним та складним завданням.

Важливими компонентами національного представництва в міжнародній соціальній та науковій сферах, формування загально національного рівня здоров'я (фізичного та психічного компонентів), підвищення рівня рухової активності молоді, вирішення значного кола проблем сфери фізичної культури і спорту є підготовка фахівців зі спектром відповідних компетенцій.

Колектив Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту має тривалий досвід у забезпеченні розв'язання актуальних освітніх завдань із формування професійних компетенцій та підготовки фахівців високої кваліфікації для сфери фізичної культури та спорту на першому (бакалаврському), другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Основою для розв'язання освітніх завдань з підготовки майбутніх докторів філософії є тривала діяльність факультетів ПДАФКіС, відділу аспірантури, наявність необхідного кадрового забезпечення (за кількісними та якісними показниками), функціонування матеріально-технічної бази та об'єктів безпосередньої професійно-орієнтованої діяльності.

Рецензована освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» розроблена фаховим складом співробітників Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту. До проектної групи увійшли провідні фахівці галузі, а саме: гарант освітньої програми, керівник проектної групи – Москаленко Н.В. (д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф., проректор з наукової діяльності) та члени проектної групи: Савченко В. Г. (д-р пед. наук, проф.), Приходько В. В. (д-р пед. наук, проф.), Афанасьєв С. М. (д-р наук з фіз. виховання та спорту, доц.), Микитчик О. С. (канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц.).

Зміст програми враховує сучасні особливості сфери фізичної культури і спорту, умови її функціонування, вимоги потенційних роботодавців та певний обсяг науково-методичних розробок фахівців за останні роки.

Структура освітньо-наукової програми містить базові компоненти.

У першому блоці викладено основні поняття, використовувані в освітній програмі. Також подано профіль освітньо-наукової програми, що містить визначену загальну інформацію, мету, характеристику (предметна область, орієнтація, основний фокус, особливості програми), опис придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, особливості викладання та оцінювання, програмні компетентності (інтегральні, загальні, спеціальні/фахові), програмні результати навчання (знати та розуміти, уміти, комунікація, автономія і відповідальність), ресурсне забезпечення реалізації програми (кадрове забезпечення, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення), академічну мобільність (національна кредитна, міжнародна кредитна, навчання іноземних здобувачів вищої освіти).

До змісту другого блоку включено перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність. Серед обов'язкових компонентів подано інформацію про обов'язкові компоненти, а саме дисципліни загальної підготовки, дисципліни професійної підготовки, вибіркові компоненти.

Окремо представлена структурно-логічна схема на період реалізації програми (чотири семестри), форми атестації здобувачів вищої освіти.

Завершальний блок представлений матрицею відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми та матрицею забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Загалом освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, розроблена проектною групою Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту відповідає вимогам та може бути рекомендована для підготовки докторів філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорту галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

д-р наук з фіз. виховання та спорту, професор,
професор каф. теорії спорту та фізичної культури
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

М.П. Пігин

Рецензія-відгук
на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»

Якісна підготовка здобувачів вищої освіти наразі є важливим завданням закладу вищої освіти.

У Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту є потужний кадровий потенціал та матеріально-технічна база для якісної підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт».

Метою освітньо-наукової програми, що подана на рецензування є підготовка осіб на третьому освітньому (науковому) рівні вищої освіти, які володіють теоретичними знаннями, вміннями та іншими компетентностями, достатніми для організації власних наукових досліджень, продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури та спорту, проведення дослідницько-інноваційної діяльності.

Варто вказати, що реалізації освітнього та наукового потенціалу здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії полягає у підготовці високоосвічених і високоінтелектуальних, компетентних фахівців з фізичної культури та спорту, здатних успішно конкурувати на зовнішньому і внутрішньому ринках праці, розвитку їх науково-дослідних та творчих (креативних) здібностей. Освітньо-наукова програма, яка пропонується до впровадження у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту передбачає можливість отримання здобувачами фундаментальних, профільних й інтегровано-прикладних знань та розумінь, що дозволять у майбутній професійній діяльності у галузі фізичної культури та спорту кваліфіковано виконувати науково-педагогічну та організаційно-управлінську діяльність.

Обсяг, зміст і структура програми відповідають встановленим вимогам і враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, інтереси здобувачів вищої освіти.

Освітньо-наукова програма та навчальний план дозволяє отримати індивідуальний набір знань шляхом обґрунтованого поєднання аудиторних годин із самостійною роботою здобувачів вищої освіти. Застосування різноманітних форм та методів навчання, викладання та контролю сприяють досягненню заявлених в науково-освітній програмі цілей та програмних результатів навчання.

Освітньо-наукова програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» в Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту вирізняється чіткою структурою, запровадженням системного підходу до її побудови. Освітні компоненти, що включені до цієї освітньо-наукової програми становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей і програмних результатів, що дає підстави рекомендувати освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт» до використання в освітньому процесі.

Рецензент

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

підпис
Засвідчую:
Нач. ВК

Н.Є. Пангелова

Handwritten signature: Н.Є. Пангелова

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
спеціальності 017 Фізична культура і спорт розроблену у
Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту**

В сучасних умовах реформування вищої освіти України забезпечення якісної підготовки здобувачів вищої освіти є актуальним завданням кожного закладу вищої освіти.

Науково-педагогічні працівники Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту мають великий досвід у підготовці фахівців високої кваліфікації для сфери фізичної культури та спорту на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Метою освітньо-наукової програми, що надана для рецензування наразі і є підготовка осіб на третьому освітньому (науковому) рівні вищої освіти – доктора філософії, які володіють теоретичними знаннями, вміннями та іншими компетентностями, достатніми для організації власних наукових досліджень, продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури і спорту, проведення дослідницько-інноваційної діяльності.

Реалізації освітнього та наукового потенціалу здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії полягає у підготовці високоосвічених і високоінтелектуальних, компетентних фахівців з фізичної культури і спорту, здатних успішно конкурувати на зовнішньому і внутрішньому ринках праці, розвитку їх науково-дослідних та творчих (креативних) здібностей.

Програма спрямована на оновлення та поглиблення спеціальних фахових знань та умінь у галузі фізичної культури та спорту, набуття фахового досвіду, підготовку кадрів для системи вищої освіти з можливістю стажування в Європейському Союзі. Програма акцентована на проведенні досліджень за напрямками: дослідження ролі та місця фізичної культури та спорту в житті людини і суспільства, загальних тенденцій функціонування в Україні та в світі, історії фізичної культури та спорту; вирішення теоретичних, практичних та методологічних проблем підготовки спортсменів; дослідження закономірностей фізичного виховання в житті людини та суспільства; дослідження особливостей управління педагогічними і соціальними аспектами, теоретичних, практичних та методичних проблем фізичного виховання різних груп населення, масового спорту, оздоровчої фізичної культури, рекреаційно-туристичної діяльності, валеології.

Базові принципи викладання, що задекларовані у програмі - це стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти, підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

Структура освітньо-наукової програми містить базові компоненти. Достатньо широко у програмі розкриті програмні компетентності (інтегральна, загальні та спеціальні (фахові)) та програмні результати навчання (знати та розуміти, уміти, комунікація та автономія та відповідальність).

Ресурсне забезпечення реалізації програми задовольняє загальноприйнятим вимогам.

Наведені структурно-логічна схема на період реалізації та форми атестації здобувачів.

Окремої уваги заслуговують матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми та матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Аналіз означеної програми дозволяє зробити висновок, що завдяки знанням, набутим у процесі навчання за освітньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт», здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт здобудуть необхідні для ефективної подальшої діяльності професійні та фахові компетентності.

Висновок. Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, розроблена проектною групою Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту відповідає вимогам та може бути рекомендована для підготовки докторів філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорту галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
директор КЗ "Дніпропетровська обласна
школа вищої спортивної майстерності"

Д.А. Міфтахутдінова

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму «Фізична культура і спорт»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії «Фізична культура і спорт», що надана для рецензування та планується до реалізації в Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту, передбачає можливість формування індивідуальної освітньої стратегії та необхідної практичної підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

У Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту є потужний кадровий потенціал та матеріально-технічна база для якісної підготовки здобувачів.

Рецензована освітньо-наукова програма розроблена робочою (проектною) групою Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту у складі: гаранта освітньої програми, керівника проектної групи – Москаленко Н.В. (д.фіз.вих., професора, проректора з наукової діяльності) та членів проектної групи: Савченко В.Г. (д.пед.н., професора, ректора), Приходько В.В. (д.пед.н., професора, завідувача кафедри теорії та методики спортивної підготовки.), Афанасьєв С.М. (д.фіз.вих., доцент, перший проректор с науково-педагогічної роботи), Микитчик О. С. (к.фіз.вих., доцент, завідувач аспірантури).

Мета освітньо-наукової програми – підготовка осіб на третьому освітньому (науковому) рівні вищої освіти, які володіють теоретичними знаннями, вміннями та іншими компетентностями, достатніми для організації власних наукових досліджень, продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури і спорту, проведення дослідницько-інноваційної діяльності.

Реалізації освітнього та наукового потенціалу здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії полягає у підготовці високоосвічених і високоінтелектуальних, компетентних фахівців з фізичної культури і спорту, здатних успішно конкурувати на зовнішньому і внутрішньому ринках праці, розвитку їх науково-дослідних та творчих (креативних) здібностей.

Структура освітньо-наукової програми містить базові компоненти: основні поняття, використовувані в освітній програмі; профіль освітньо-наукової програми, що містить загальний опис освітньо-наукової програми; мету; характеристику; придатність випускників до працевлаштування та подальшого

навчання; особливості викладання та оцінювання. Значний блок освітньо-наукової програми стосується визначення програмних компетентностей (інтегральну, загальні, спеціальні/фахові), програмних результатів навчання (знати та розуміти, уміти, комунікація, автономія і відповідальність). Представлене ресурсне забезпечення реалізації програми (кадрове забезпечення, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення) та можливості академічної мобільності. Зазначено перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність. Наведена структурно-логічна схема реалізації освітньо-наукової програми та форми атестації здобувачів. Представлені матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Аналізуючі рецензовану освітньо-наукову програму можна вважати, що при успішному опанування всіх освітніх компонентів здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт отримають:

- **загальні компетентності** (здатність до спілкування на міжнародному рівні для реалізації інноваційного проекту або вирішення наукової проблеми; здатність організовувати та проводити навчальний процес у закладі вищої освіти, розробляти ресурсне забезпечення навчального процесу; здатність до освоєння і системного аналізу через матеріалістичне сприйняття і критичне осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях; здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах технологічному, соціальному та культурному прогресу суспільства, базованому на знаннях; здатність до розв'язування складних завдань, розуміння відповідальності за результат роботи з урахуванням бюджетних витрат та персональної відповідальності тощо);

- **спеціальні/фахові компетентності** (здатність до професійного спілкування щодо актуальних проблем фізичної культури та спорту; здатність до самовдосконалення у професійній сфері протягом життя, відповідальність за навчання інших при проведенні науково-педагогічної діяльності та наукових досліджень; здатність до соціальної відповідальності та наукової етики; здатність професійно використовувати сучасне наукове обладнання та прилади; здатність планувати навчально-тренувальний процес з використанням сучасної методології виконання дослідження та інноваційних засобів; здатність усвідомлювати основні проблеми фізичної культури і спорту, визначати методи та засоби їх вирішення; здатність збирати та аналізувати наукову інформацію,

враховувати сучасні тенденції розвитку фізичної культури і спорту та використовувати досягнення науки в професійній діяльності; здатність проводити патентний пошук з метою патентоздатності наукової діяльності у фізичній культурі та спорті; здатність спілкуватись в науковому середовищі з проблем фізичної культури та спорту; здатність реалізувати диференційований підхід у фізичному вихованні різних груп населення тощо).

Отже освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, розроблена проектною групою Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту відповідає вимогам та може бути рекомендована для підготовки докторів філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорту галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

к.фіз.вих., доцент, завідувач
кафедри теорії та методики
фізичного виховання

І.В. Степанова

Підпис засвідчую:

начальник відділу кадрів Придніпровської
державної академії фізичної культури і спорту

Н.І. Дем'янова

**Рецензія-відгук
на освітньо-наукову програму
«Фізична культура і спорт»**

Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії «Фізична культура і спорт», що реалізується в умовах Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту, передбачає можливість формування індивідуальної освітньої стратегії, практичної підготовки, що забезпечує формування компетентностей та соціальних навичок, потрібних для подальшої професійної діяльності. Зміст освітньо-наукової програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності та вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти.

Програмою передбачено вивчення освітніх компонентів, які формують загальні та фахові компетентності, що повністю відповідає найважливішим завданням професійної діяльності. Кожен окремих компонент допомагає досягти загальних цілей програми та запланованих результатів навчання, які відповідають профілю освітньо-наукової програми.

За структурою освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт» відповідає фактичному навантаженню здобувачів та в сукупності дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Аспіранти мають можливість ініціювати інноваційні ідеї в обраних напрямках дисертаційних досліджень, прогнозувати їх результативність, проектувати та планово їх упроваджувати, що збагачує професійну теорію і практику. Також програма передбачає можливість надання випускникам аспірантури системних знань, вмінь, розвинути здатність до комунікації, відповідальності та автономності.

Аналіз освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» дозволяє зробити висновок про готовність випускників, які повною мірою оволоділи її змістом, успішно захистили дисертаційну роботу та отримали диплом доктора філософії, працювати на посадах, пов'язаних з науково-дослідною та викладацькою діяльністю.

Рецензент

А.В. Єрмолаєва
к.н. з фіз. вих. та спорту, доцент
кафедри фізичної терапії та ерготерапії
НУ «Запорізької політехніки»

Підпис *Єрмолаєвої*
Засвідчую:
Начальник відділу кадрів

Велетко О. І.

